

Лещенко Л.О. Активізація діяльності нечуючих активістів періоду 17 — 21 років минулого століття. Леся Лещенко. Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін. ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Мося І. А.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2017. – С. 63-65. Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/707434/1/Development_of_education_thesis_2017.pdf

Лещенко Л.О.

вчитель жестової мови Харківської ЗСШ № 6

АКТИВІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕЧУЮЧИХ АКТИВІСТІВ ПЕРІОДУ 17 — 21 РОКІВ МИНУЛОГО СТОЛІТТЯ

Після революції 1917 р. почали активно створюватися на теренах України громадські угруповання глухих. Метою заходів, які проводили нечуючі активісти було, перш за все, об'єднання глухих громадян, спільне вирішення різноманітних проблем, які супроводжують осіб з вадами слуху протягом всього життя [3. с. 3]. Під час вирішення питань соціального захисту, освітніх проблем, організації культурного дозвілля нечуючих, виникла гостра потреба в спілкуванні глухих з оточуючими. Подолати комунікативні перешкоди мали чуючі, які добре володіли засобами спілкування глухих [5. с. 20]. З'явилася необхідність підготовки перекладачів для роботи в товариствах глухих.

У резолюції I З'їзду глухонімих (1917) одне з питань стосувалося розвитку перекладацької діяльності, зокрема підготовки перекладачів-дактилогів. У доповіді Г. Торопова зазначалося, що «виникає питання про правоту суду, коли не здійснюється переклад для глухої людини чи здійснюється спотворено. Існують правила, згідно з якими у таких випадках запрошуються перекладачі. У більшості випадків перекладачами стають педагоги шкіл, судді помилково вважають, що представники педагогічного персоналу зобов'язані володіти мовою глухонімих – мімікою. Хто із нас не знає, що для більшості наших вчителів міміка настільки чужа, як і мова папуасів» [5,6. с.112].

Підтвердженням слів Г. Торопова стала доповідь С. Соколова, у якій акцент робився на методі викладання у школах («чистий усний» чи комбінований) із різкою заборонаю вивчати міміку. Тому призначення перекладів з числа вчителів – повних профанів (авт.), є прямим спотворенням правосуддя, оскільки недоступна учителеві мова глухонімих – міміка (природна чи штучна) спотворюється ними до неймовірних розмірів. «Коли чуюча людина виступає з доказами, «перекладачі» лише вислуховують це і тому, що не знають мови, не передають сказане протилежній стороні (глухій людині). Коли ж висловлюється глуха людина, перекладач не розуміючи її видумує самотійно факти. За таких умов правда завжди є на боці чуючих і стає цілком зрозуміло, що глухі, останнім часом, систематично є винними» [4,6-9].

Нечуючий А. Удаль вважав «міміку – своєю мовою, яка не схожа з мовою чуючого людства» [5. с. 23]. На його думку, «мімічне мовлення є

Лещенко Л.О. Активізація діяльності нечуючих активістів періоду 17 — 21 років минулого століття. Леся Лещенко. Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін. ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Мося І. А.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2017. – С. 63-65. Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/707434/1/Development_of_education_thesis_2017.pdf

комбінацією за своєрідними правилами підібраних символів» [5. с. 25]. На той час він визнавав, що існують національні жестові мови і діалекти ЖМ. ЖМ – мова синтетична, а не аналітична, як мова словесна.

Відтак, з доповідей С. Соколова, Г. Торопова, А. Удаля можна зробити наступні висновки:

- до офіційного введення «чисто усного методу» в освіті нечуючих, вчителі глухих знали основи ЖМ та залучалися до участі в судових справах в якості перекладачів;

- ці послуги в судах були платні;

- глухі нерідко були жертвами безвідповідальних «перекладачів» з числа вчителів;

- освічені глухі вже на початку ХХ ст. порушували питання щодо етики перекладача, його професійної компетенції;

- порушено питання про носіїв ЖМ – ними були «глухонімі»;

- лише глухонімі можуть визначати ту чи іншу особу, придатною для роботи в якості перекладача, та, відповідно, посвідчення мають надаватися організаціями глухих [1,5].

В цих кількох висновках міститься вся проблематика розуміння словесної інформації завдяки перекладу ЖМ та актуальності підготовки перекладачів для спільнот глухих.

Список використаних джерел:

1. Дитина зі світу тиші: на допомогу батькам нечуючої дитини. Науково-методичний посібник. - К.: СПКТБ УТОГ, 2011. – 328 с. (доповнений і доопрацьований).

2. Кульбіда С.В. До питання про білінгвальне навчання нечуючих: теорія і практика Жестова мова й сучасність: Зб. наук. праць. – Вип. 1.- Київ: Наукова думка, 2006.- С.16 – 22.

3. Кульбіда С.В. Зародження жестової мови в освітніх осередках для глухих (поч. ХІХ ст. - поч. ХХ ст.) Світлана Кульбіда.- Збірник центру наукових публікацій “Велес” за матеріалами науково-практичної конференції 2 частина : “Актуальні проблеми розвитку світової науки”, м. Київ : збірник статей (рівень стандарту, академічний рівень). - К.: Центр наукових публікацій, 2017. - С. 56 — 62.<https://mail.google.com/mail/ca>

4. Кульбіда С.В. Поліпшення якості навчання глухих дітей шляхом використання жестової мови :Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі. – Науково-методичний збірник. – Київ, 2005. – С.333 – 337.

5. Кульбіда С. В. Теоретико-методичні засади використання жестової мови у навчанні нечуючих : монографія / С. В. Кульбіда. - К. : Поліпром, 2010. - 503 с. - укр.

6. Кульбіда С.В. Українська жестова мова як природна знакова система / С.В. Кульбіда // Жестова мова й сучасність: зб. наук. праць. – 2009. – Вип. 4. – С. 218 – 239. <http://lib.iitta.gov.ua/1979>

7. Кульбіда С. В. Формування жестомовної комунікативної компетенції – від розуміння до застосування / С. В. Кульбіда // Особлива дитина : навчання і виховання. –

Лещенко Л.О. Активізація діяльності нечуючих активістів періоду 17 — 21 років минулого століття. Леся Лещенко. Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін. ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Мося І. А.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2017. – С. 63-65. Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/707434/1/Development_of_education_thesis_2017.pdf

2016. – № 1/77. – С. 15 – 29.

8. Kulbida, S. (2007). *Mistse Zhestovoyi Movy u Shkoli dlia Osib iz Porushenniamy Slukhu* [Role of signed language in the School for Individuals with Impaired hearing]. In V. I. Bondar and V. V. Zasenka (Eds.), *Dydaktychni and socialno-psykholohichni aspekty korektsijnoi roboty u spetsialnij shkoli* [Psychological issues of correctional work in a special school] (pp.82-84). Kyiv: Aktualna Osvita.

9. Kulbida S. (2017) **THE STEPS UKRAINIAN SCIENCE IN THE STUDY AND POPULARIZATION THE UKRAINIAN SIGN LANGUAGE / Svetlana Kulbida / ISSUES OF UPBRINGING AND TEACHING IN THE CONTEXT OF MODERN CONDITIONS OF OBJECTIVE COMPLICATION OF THE PERSON'S SOCIAL ADAPTATION PROCESSES.** [– 9.02. – 15.02.2017.](#)